

T, K, P -vaihtelu

1. Maria ihmettelee

- Lue, mitä Maria sanoo. Kirjoita alleviivattujen verbien **perusmuodot** viivoille.
- Tutki alleviivattujen verbien ja perusmuotojen **konsonantteja**.
Ympyröi konsonantit, jotka muuttuvat.

Mä luin tänään lehdestä, että nuoret nukkuvat liian vähän. Mitä ne sitten tekee öisin? Maset-
tätkö ne koko yön? Mä mesetän aika vähän
enkä koskaan öisin. Yöllä mä nukun yleensä
10 tuntia. Tiedätkö sä, onko se tarpeeksi?

Verbin perusmuoto

Nukunko mä
vai kuka nukkuu?

Yleisimmät T, K, P -muutokset	
Konsonantit	Yleisyys
vahva heikko	
tt ← → t	kirjoittaa : kirjoitan harjoitella : harjoittelen nukkua : nukun pitkään tykkää : tykkään sinusta näitä sanoja on paljon!
kk ← → k	näitä sanoja on paljon!
pp ← → p	näitä sanoja on vähän!
t ← → d	näitä sanoja on paljon!
nt ← → nn	näitä sanoja on paljon!

Opettele ulkoa nämä hyvin yleiset verbit:

lukea : luen, pelätä : pelkään, kertoa : kerron,
tavata : tapaan, juosta : juoksen

2. T,K,P-vaihtelu eri verbityypeissä

- Taivuta alla olevia verbejä.
- Merkitse rastilla, onko konsonantti **vahva** vai **heikko**.

	Vahva? Heikko?	Vahva? Heikko?	Vahva? Heikko?
ANTAA lahja	☐	☐	☐
Minä _____	☐	☐	☐
Sinä annat _____	☐	☐	☐
Hän _____	☐	☐	☐
Me _____	☐	☐	☐
Te _____	☐	☐	☐
He _____	☐	☐	☐
Huomaa!			
Hän ei _____	☐	☐	☐
He eivät _____	☐	☐	☐
Mikä verbityyppi?	_____	_____	_____
	Mikä verbityyppi?	Mikä verbityyppi?	Mikä verbityyppi?

3. Sähköpostia vanhalta kaverilta

Lue sähköposti ja kirjoita vastaus vihkoon. Käytä erilaisia verbejä.
Apua saat Treeniohjeista s. 204.

Vastaanottaja	vanhakaveri@kuumaposti.com
Lähettäjä	sinulle@postiluukku.fi
Aihe	Mitä kuuluu?
Hei,	
terveisiä täältä ulkomailta. Täällä kaikki on ennaltaan ja musta tuntuu, että me on asuttu täällä jo ikuisuus. Äiti sanoi tänään, että me tullaan takaisin Suomeen ehkä vuoden päästä. Mutta mitä sulle kuuluu? Millaista yläkoulussa oikein on? Kerro kaikkil! Mitä siellä tehdään oppitunneilla, entä välitunneilla? Mitä sä teet nykyään koulun jälkeen? Silloin kolmannellahan me menttiin aina ostamaan yhdessä irttareita siitä lähikiskalta :) Onko sulla mitään uutta harrastusta? Millaisia kavereita sulla on nykyään? Mitä te teette yhdessä? Mulla on täällä ihan kivoja kavereita, mutta sä olet vieläkin mun paras kamui! Mitä sä teet ltaisin ja viikonloppuisin? Teetkö sä vieläkin aina kaikki läksyt? :D	
Vastaa pian, K.	

3. Tee alla olevista persoonamuodoista perusmuotoja.

Kirjoita verbien viereen omat **muistisäännöt** siitä, miten perusmuotoja tehdään.

PUHUA—PUHUN-tyyppi

leikin → *leikkiä*
puhun → _____
harrastat → _____
istuvat → _____
haen → _____

TULLA—TULEN-tyyppi

opettelen → *opetella*
opiskelet → _____
tulemme → _____
kilpailen → _____

SYÖDÄ—SYÖN-tyyppi

(lyhyet verbit)

käyn → *käydä*
viet → _____
kopioit → _____

HALUTA—HALUAN-tyyppi

pelaan → *pelata*
haluat → _____
häviän → _____
osaavat → _____

4. Santeri kirjoittaa sähköpostia kummitädilleen Leenalle.

- Lue sähköposti ja selvitä, missä Santeri on.
- Täydennä tekstiin verbit.

Vastaanottaja

leena.talvitie@email.fi

Lähettäjä

santeri@kuumaposti.com

Aihe

Terveisiä Vierumäeltä!

Hei Leena,

ja terveisiä täältä Vierumäeltä! Mä _____ (olla) täällä urheiluleirillä, äiti on varmaan kertonutkin asiasta. Tämä leiri _____ (kestää) kolme viikkoa ja täällä _____ (olla) tosi paljon kaikkea tekemistä. Aamulla mä _____ (herätä) yleensä seitsemältä ja _____ (käydä) aamulenkillä. Sen jälkeen mä _____ (syödä) aamupalaa ja _____ (lähteä) aamupäivätreeneihin.

Aamulla täällä aika monet _____ (treenata) punttisalilla ja niin mäkin yleensä _____ (tehdä). Puoliltapäivän on lounas ja sen jälkeen meillä _____ (olla) pari tuntia omaa aikaa. Aika moni _____ (ottaa) silloin pienet päivätorkut, mutta yleensä mä _____ (ei + nukkua). Mä vaan _____ (lepäillä), _____ (kuunnella) musiikkia tai _____ (lukea) lehtiä.

Iltapäivällä me _____ (pelata) jotain joukkuepeliä esim. jalkapalloa tai pesäpalloa ja jotkut _____ (käydä) kyllä lenkilläkin. Ilalla on vapaata, mutta yleensä mä _____ (käydä) uimassa tai rullaluistelemassa tai _____ (pelata) sählyä tai korista. Joskus mä _____ (katsoa) muiden kanssa jonkun elokuvankin, vaikka mä _____ (ei + haluta) useinkaan olla sisällä, kun ulkona on niin paljon enemmän tekemistä.

Tämä leiri jatkuu vielä puolitoista viikkoa, mutta sen jälkeen mä _____ (tulla) taas käymään. Kerro Pekalle terveisiä! T. Santeri

5. Leenan vastaus

- Lue Leenan vastaus Santerille ja vastaa kysymyksiin 1–3.

- Missä Leena on? _____
- Miksi hän on siellä? _____
- Mitä suunnitelmia hänellä on? _____

- Alleviivaa tekstin kaikki **verbit** ja selvitä, mitä ne tarkoittavat.

- Kirjoita verbien **perusmuodot** vihkoon.

Vastaanottaja

santeri@kuumaposti.com

Lähettäjä

leena.talvitie@email.fi

Aihe

RE: Terveisiä Vierumäeltä!

Hei Santeri,

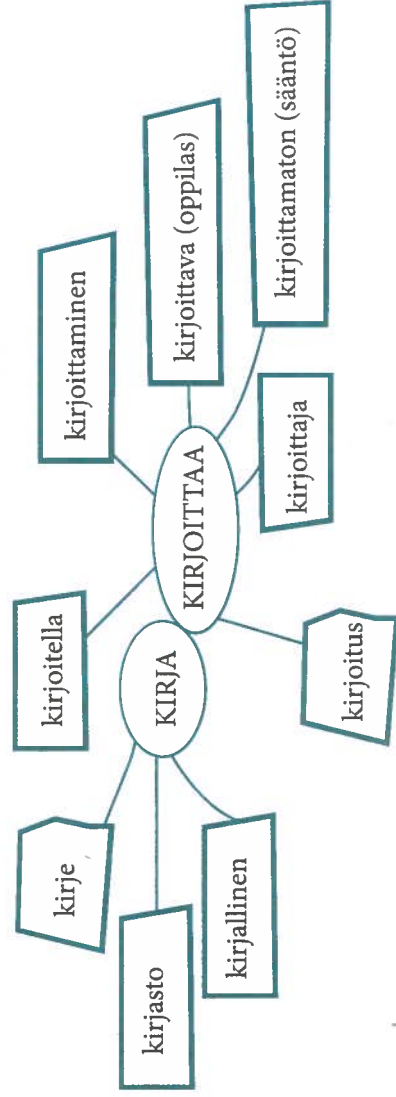
kiitos sähköpostista! Piristyn aina kovasti, kun saan postia tänne sairaalaan. Leikkaus on onneksi nyt ohi ja voin jo aika hyvin. Treenaan jalkaa joka päivä, ja sairaanhoitajat sanovat, että pääsen pian kotiin. Aika täällä käykin pitkäksi, kun löhöän vain sängyssä ja katselen TV:tä. Kotona aion kyllä ruveta harrastamaan enemmän liikuntaa! Järjestävätkö ne siellä Vierumäellä liikuntaleirejä keski-ikäisille naisille?

Mukavaa loppuleiriä!

Leena

6. Sanaperheitä

- Tutki alla olevaa kirja- ja kirjoittaa-sanoista tehtyä sanaperhettä. Ymmärrätkö kaikki sanat?
- Tee vihkoon sanaperheitä verbeistä **pelata**, **soittaa** ja **tietää**.
- Selitä sanaperheiden sanoja parille. Pari arvaa, mitä sanaa tarkoitat.

Verbejä voi ryhmitellä sen mukaan, miten ne muuttuvat, kun niitä taivuttaa.

1. Taivuta alla olevia verbejä mallin mukaan.

Osata pelin säännöt

Minä/Mä _____
 Sinä/Sä osaat _____
 Hän/se _____
 Me _____ / osataan
 Te _____
 He _____ / Ne osaa

shakkia

Minä/Mä _____
 Sinä/Sä _____
 Hän/Se _____
 Me _____ / pelataan
 Te _____
 He _____ / Ne pelaa

pelaajaa

Minä/Mä kannustan _____
 Sinä/Sä _____
 Hän/Se _____
 Me _____ / kannustetaan
 Te _____
 He _____ / Ne kannustaa

SAADA palkinto

Minä/Mä _____
 Sinä/Sä _____
 Hän/Se saa _____
 Me _____ / saadaan
 Te _____
 He _____ / Ne saa

pelaamaan shakkia

Minä/Mä _____
 Sinä/Sä opettelet _____
 Hän/Se _____
 Me _____ / opetellaan
 Te _____
 He _____ / Ne opettelee

NAUTTIA pelaamisesta

Minä/Mä nautin _____
 Sinä/Sä _____
 Hän/Se _____
 Me _____ / nautitaan
 Te _____
 He _____ / Ne nauttii

KUUNNELLA ohjeita

Minä/Mä _____
 Sinä/Sä _____
 Hän/Se _____
 Me _____ / kuunnellaan
 Te _____
 He _____ / Ne kuuntelee

kerhossa

Minä/Mä käyn _____
 Sinä/Sä _____
 Hän/Se _____
 Me _____ / käydään
 Te _____
 He _____ / Ne käy

2. Rakenna verbityypit

- Ryhmittele viereisen sivun verbit alla oleviin neljään laatikkoon.
- Ympyröi perusmuodosta ja minä-muodosta ne kohdat, jotka muuttuvat.
- Kirjoita omat **muistisäännöt** siitä, miten perusmuodosta tehdään persoonamuotoja.

PUHUA—PUHUN-tyyppi

perusmuoto kannustaa
 minä-muoto kannustan

Muistisääntö:

TULLA—TULEN-tyyppi

perusmuoto opetella
 minä-muoto opettelen

Muistisääntö:

Muista myös nämä:

mennä : menen (mä meen)
 panna : panen (mä paan)
 päästä : pääsen
 pestä : pesen
 juosta : juoksen

SYÖDÄ—SYÖN-tyyppi

perusmuoto saada
 minä-muoto saadaan

Muistisääntö:

Muista myös nämä:
 tehdä : teen
 nähdä : näen

HALUTA—HALUAN-tyyppi

perusmuoto osata
 minä-muoto osaan

Muistisääntö:

Muista myös nämä:

tarvita : tarvitsen
 (mä tarvin, tarviin, tartten)
 häiritä : häiritsen

Harrastukset sanomalehdessä

1. Silmäile sanomalehtitekstiä.

Silmäile alla olevaa tekstiä: katso kuva, lue otsikko ja kuvateksti. Alleiviivaa niistä vastaukset kysymyksiin 1–5.

- 1) Mikä harrastus on tekstin aiheena?
- 2) Minkä kilpailun Nemo on voittanut?
- 3) Kuinka vanha Nemo on?

- 4) Mistä Nemo on kotoisin, ja missä hän asuu nyt?
- 5) Mistä Nemo pitää?

Shakkimestari

nauttii pelistä ja leikeistä

Qiyu Zhou, länsimaiselta kutsumanimeltään Nemo, on viisivuotias kiinalaistyttö ja tuore shakin nuorten Suomen mestari alle 10-vuotiaiden sarjassa.

Shakin pelaaminen on yksi Nemon mieluisimmista puuhista, vaikka hän ei osakaan eritellä, mikä siitä tekee niin mukavaa. Tyttö aloitti pelaamisen nelivuotiaana ja on voittanut jo useita palkintoja.

Nemon vanhemmat pelasivat itse lapsena kiinanshakkia, mutta shakkia he eivät aiemmin osanneet. Isä Jiehan Zhou opetteli yhdessä Nemon kanssa Internetin avulla shakin alkeita. Tytär innostui pelistä heti ja nyt perhe käy oululaisen shakkikerhon Shakki-77:n tapaamisissa ker-
ran viikossa.

Nemo on kehittynyt valmentajansa Jouni Tolosen ohjauksessa nopeasti huipputaitavaksi pelaajaksi. Kotona hän pelaa joskus tietokonetta vastaan tai itseksensä, mutta enimmäkseen shakki kuuluu kerhoon ja kilpailuihin. Shakkikerhossa on enimmäkseen aikuisia. ”Mieluiten kyllä pelaan lasten kanssa”, Nemo kertoo.

Nemon vanhemmat eivät pidä shakkia urheiluna, vaan tieteenä ja taiteena, joka kehittää niin älyä kuin luonnetakin. Tyttärensä menestykseen vanhemmat suhtautuvat rauhallisesti. ”Hän rakastaa pelaamista ja kannustamme häntä, mutta peliä ei saa ottaa liian vakavasti.”

Nemo käy Oulun englanninkielistä leikkikoulua ja odottaa jo ensi syksynä alkavaa esikoulua. Hän puhuu kiinaa, ranskaa, englantia ja ymmärtää suomeakin. Mistä muusta hän pitää kuin shakin pelaamisesta? ”Maalaamisesta, leikkimisestä, pyörällä ajamisesta ja erilaisista eläimistä. Ja tykkään leikkiä äitin ja isän kanssa ja kavereiden kanssa koulussa”, Nemo kertoo.

Muokattu Leena Sandströmin artikkelista 15.6.2005, HS

Oulussa asuva viisivuotias kiinalaistyttö Qiyu Zhou, kutsumanimeltään Nemo, on tuore shakin nuorten Suomen mestari alle 10-vuotiaiden sarjassa.

Apusanasto

tuore – uusi

Suomen mestari – paras Suomessa
mieluisin puuha – lempiharrastus
itseksensä – yksin

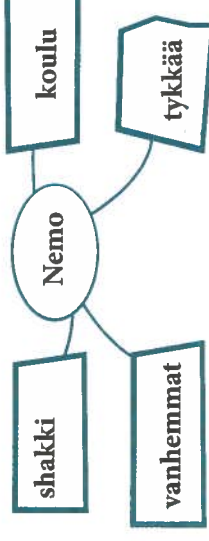
mieluiten pelaan – eniten tykkään pelata
menestys – hyvät tulokset kilpailussa
äly – älykyys

luonne – persoonallisuus

ottaa liian vakavasti – olla liian tosissaan

2. Lue tekstiä tarkemmin.

- a. Lue teksti kokonaan. Älä pysähdy vaikeisiin kohtiin.
- b. Kopioi alla oleva käsitekartta vihkoon ja kerää siihen tekstin pääasiat.
- c. Kerro tekstin pääasiat omin sanoin käsitekartan avulla.
- d. Millaista on olla lapsinero?

3. Kerää tekstin verbejä.

- a. Lue alla olevat lauseet 1–7.
- b. Etsi Nemo-tekstistä verbit, jotka tarkoittavat samaa kuin lauseiden alleviivatut verbit.

otsikko

1. Nemo tykkää ja tulee iloiseksi shakin pelaamisesta.

2. kappale

2. Nemo ei osaa analysoida, miksi shakki on kivaa.

3. kappale

3. Nemo kiinnostui shakista heti.

4. kappale

4. Nemo on muuttunut valmentajansa kanssa vielä paremmaksi pelaajaksi.

5. Shakki on osa kerhoa ja kilpailuja.

5. kappale

6. Vanhempien mielestä shakki parantaa älyä.

7. Vanhemmat asennoituvat rauhallisesti menestykseen.

4. Verbi vaikuttaa seuraavan sanan muotoon. Yhdistä lauseiden alut ja loput.

Nemo pelaa	•	ranskaa.
Hän nauttii	•	maalaamisesta.
Hän pitää	•	pelaamisesta.
Nemo käy	•	pyörällä ajamisesta.
Hän puhuu	•	shakkia.
	•	shakkikerhossa.
	•	kiinaa.
	•	leikkikoulua.
	•	leikeistä.
	•	tietokoneella.

5. Valitse sanojen oppimisvinkki Treeniohjeista s. 212–213.

Opettele tämän sivun uudet verbit.

5. Täydennä taulukko OLLA-verbillä.

OLLA-VERBI			
OLLA		EI + OLLA	
kirjakieli	puhekieli	kirjakieli	puhekieli
(minä) olen			mä en oo
YKSIKKÖ	sä oot		
	me ollaan	hän ei ole	
MONIKKO			

6. Harjoittele verbin taivuttamista ja täydennä gallupin vastaukset.

Gallupkysely: Mitä teet vapaa-aikanasi?
Jenna, 14 vuotta
Mä _____ hiphop-tanssia ja _____ tanssitunneilla kaksi kertaa viikossa.
Taneli, 12 vuotta
Mä _____ pianoa ja _____ elokuvia.
Leo, 82 vuotta
Minulla _____ paljon vapaata aikaa, koska _____ eläkkeellä. Yleensä minä _____ paljon historiallisia kirjoja ja vaimon kanssa me molemmat _____ ristiköitä.
Tiina, 42 vuotta
Meidän perheen pojat _____ jääkiekkoa ja minun vapaa-aikani menee, kun _____ heitä treeneihin, _____ ruokaa ja _____ pyykkä.

7. Kysy ja vastaa parin kanssa.

Mitä sä et tee koskaan

1. aamulla?

2. koulussa?

3. lomalla?

4. kotona?

5. aamulla?

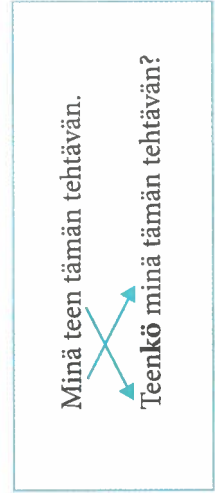
6. mielelläsi?

8. Unelmaviikko 1000 eurolla!

- a. Tee vihkoon yhden viikon kalenteri. Kirjoita siihen kuukausi ja viikonpäivät.
- b. Suunnittele, mitä tekisit viikon aikana, jos sinulla olisi 1000 euroa. Kirjoita suunnitelmasi kalenteriin.
- c. Kerro parille kalenterin avulla, mitä aiot tehdä.
- d. Kirjoita kalenterin avulla kertomus siitä, millainen sinun unelmaviikkosi on ja mitä kaikkea teet.

9. Verbikysymys

- a. Lue kysymykset 1–4 ja alleviivaa niistä **verbikysymyssanat**.
- b. Ympyröi värikynällä verpien lopusta se osa, joka tekee verbistä kysymyksen.
1) Lähdetkö huomenna kaupungille? 2) Mennäänkö bussilla vai kävelen?
3) Lähdettekö te sinne matkalle huomenna? 4) Voinko mä auttaa?

- c. Täydennä verbikysymykset taulukkoon.
- d. Ympyröi värikynällä, mitä eroja kirjakielen ja puhekielen verbikysymysanoilla on.

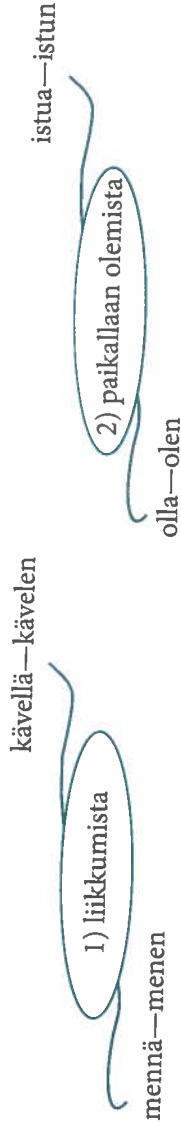
VERBIKYSYMYS			
VÄITELAUSE	KYSYMYSLAUSE		
	Kirjakieli	Puhekieli	
(Minä) teen tämän tehtävän.	Teenkö (minä) tämän tehtävän?		Teenks mä tän tehtävän?
(Sina) lähdet elokuviin.			Lähetsä leffaan?
Hän tulee meille huomenna.			Tuleeks se huomenna?
Luemme tänään lehtiä.	Luemmeko (me) tänään lehtiä?		Luetaaks me lehtiä?
Te matkustatte Espanjaan.			Matkustattek te Espanjaan?
He ostavat uuden auton.			Ostaaks ne uuden auton?

Verbin persoonataivutus

Kun kerrot, mitä harrastat tai teet päivän aikana, tarvitset verbejä.
Verbi kertoo, mitä joku tekee.

1. Verbit sanoina

- Keksi käsitekarttoihin mahdollisimman paljon 1) liikkumista ja 2) paikallaan olemista ilmaisevia verbejä.
- Esittäkää verbejä pantomiimin luokassa ja opetelkaa muistamaan ne.

2. Verbit tekstissä

- Lue viestit A – C.
- Kirjoita viestin päälle, onko se 1) mainos, 2) tekstiviesti vai 3) viesti keittiön pöydällä.
- Alleviivaa teksteistä kaikki verbit.

A) _____
Moi,
mä lähdin Teemulle. Tulen illalla,
en ole myöhään. Mä käyn samalla
kaupassa.
T: Jusu

B) _____
Vihaatko siivoamista?
Aina kun siivoat, käytä Superpuhtoa!
Superpuhto pesee sisällä ja ulkona!

C) _____
Moi,
mä olen nyt junassa. Voitko tulla
hakemaan mut asemalta? Täällä
sataa ja mä en halua kävellä :(

Verbi taipuu persoonamuodoissa.
Persoonamuoto kertoo, kuka tekee.
Kävelen kouluun.
Tuletko huomenna meille?

3. Taivuta verbejä persoonamuodoissa.

- Kirjoita puuttuvat verbit taulukkoon.
- Ympyröi värikynällä verbin persoonapäätteet.

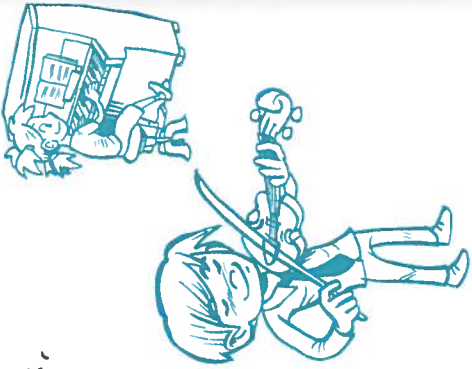
PERUSMUOTO	KÄYDÄ uimassa	SOITTAA pianoa	PELATA sulkapalloa
Minä / Mä		soitan	
Sinä / Sä	käyt		
Hän / Se		soittaa	
Me	käymme / käydään		
Te			
He / Ne	käyvät /	/ soittaa	

4. Verbin El-muoto (kieltomuoto)

- Kirjoita puuttuvat verbit taulukkoon.
- Ympyröi värikynällä, mitä EI-sanalle tapahtuu, kun taivutat verbejä.

VERBIN EI-MUOTO			
	EI + KÄYDÄ uimassa	EI + PELATA sulkapalloa	
Minä / Mä	en käy		en pelaa
Hän / Se			
Sinä / Sä			
Me	emme käy / ei käydä		
Te			
He / Ne		/ ei käy	

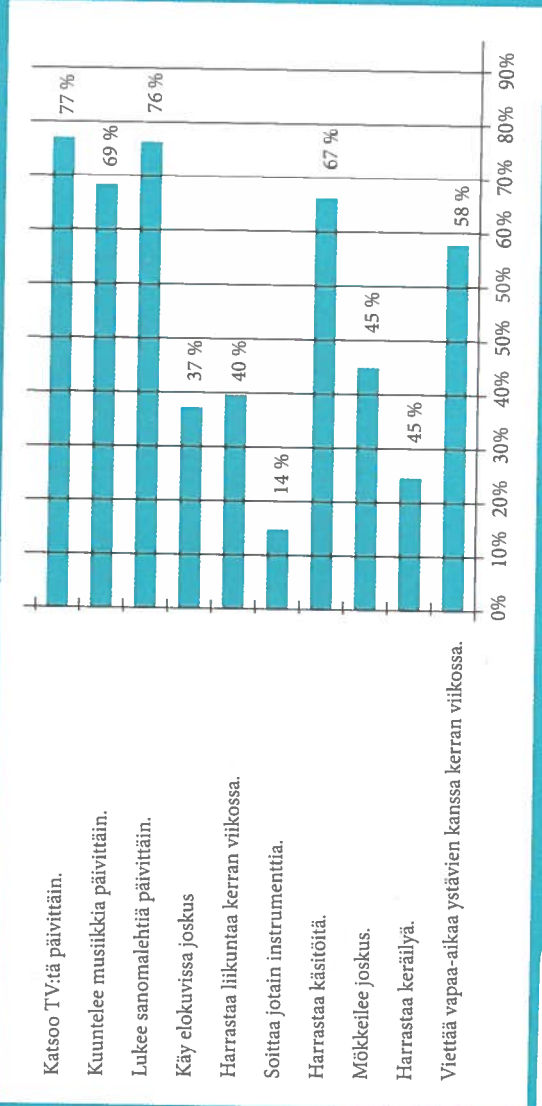
Mitä aiot tehdä tänään?

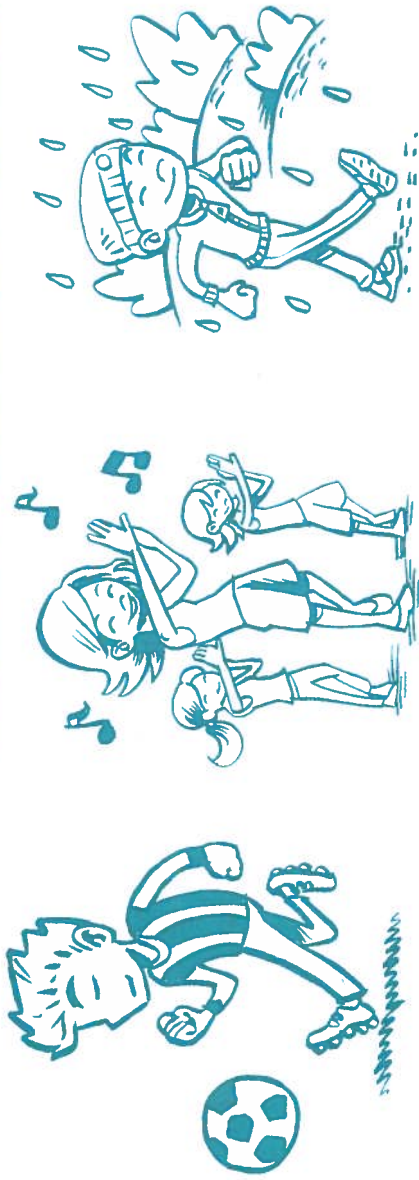
1. Suomalaisen vapaa-aika

- a. Tutki pylväsdiagrammia ja merkitse siihen asiat, jotka sinun mielestäsi ovat kiinnostavia tai yllättäviä.
- b. Vastaa kysymyksiin.
- 1. Mitä suomalaiset tekevät paljon?
- 2. Mitä suomalaiset tekevät vähän?
- 3. Mitä näistä asioista sinä teet paljon? Mitä teet vähän?

Miten suomalainen viettää vapaa-aikaansa? (2002)

Lähde: Tilastokeskus

2. Kuuntele ja arvaa, mitä ihmiset harrastavat. Kirjoita harrastukset viivoille.

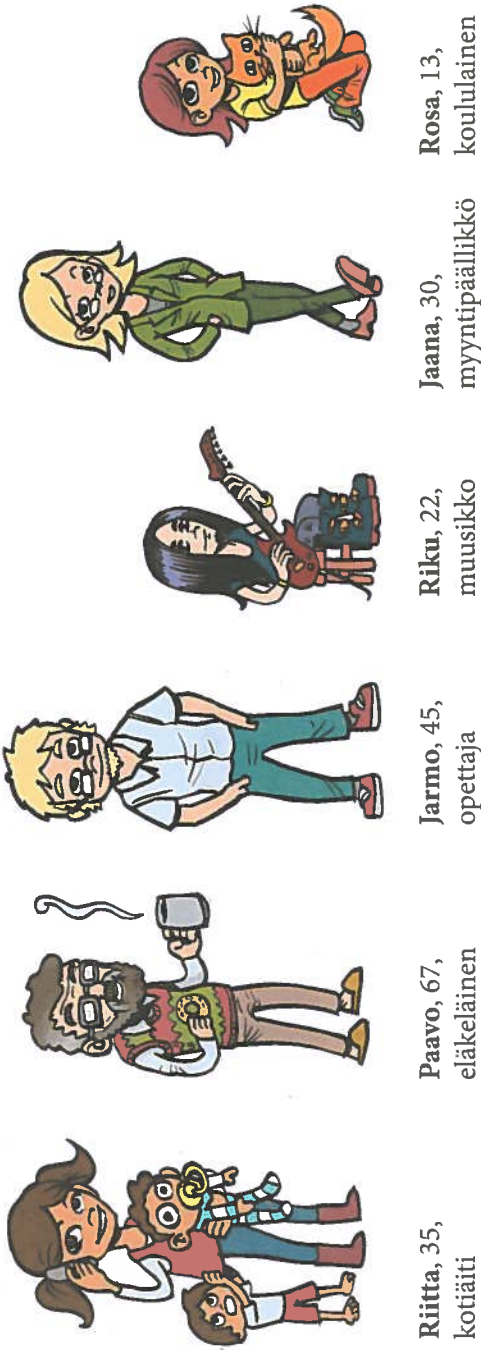
A) _____, B) _____, C) _____, D) _____, E) _____

3. Etsi tietoa harrastuksista Internetistä.

- a. Oletko koskaan etsinyt suomeksi tietoa harrastuksista Internetistä?
- b. Löydätkö helposti Internetistä tietoa suomeksi?
- c. Valitkaa yhdessä jokin harrastus, josta etsitte lisää tietoa. Opettaja antaa tehtäväohjeet ja vastauspaperin, johon keräätte tiedot.

4. Paikallisradion gallupkysely: Mitä aiot tehdä tänään?

- a. Katso haastateltujen kuvia ja arvaa, mitä he aikovat tehdä päivän aikana?
- b. Kuuntele, mitä ihmiset kertovat päivästänsä. Kirjoita aikataulut kalenteriin.

Lokakuu

11 maanantai	12 tiistai	13 keskiviikko	14 torstai	15 perjantai	16 lauantai
10 hammersläkärä					17 sunnuntai